

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра цивільного та господарського права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

к.ю.н., доц. О.С. Яра

« _____ » _____ 2020 р

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

цивільного та господарського права

Протокол № 12 від «16» червня 2020 р.

завідувач кафедри

О. Ю. Піддубний

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО»

для студентів Міжкафедральної навчальної лабораторії на базі ВП

НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»

для студентів Міжкафедральної навчальної лабораторії на базі ВСП

«Рівненський коледж НУБіП України»

Рівень вищої освіти (ОС) **Перший (бакалаврський)**

Галузь знань **08 «Право»**

Спеціальність **081 «Право»**

Форма навчання **заочна (дистанційна)**

Термін навчання **3 роки (180 кредитів)**

На основі **Початкового (короткого циклу) вищої освіти**

Ступінь вищої освіти **«Бакалавр»**

Кваліфікація **Бакалавр права**

Розробник Коваль Анна Миколаївна, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного та господарського права

КИЇВ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни «Цивільне право»

Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень				
ОС		«Бакалавр»		
Спеціальність		081 Право		
Освітня програма		Право		
Характеристика навчальної дисципліни				
	ВП«МАК»*		ВСП «РК»*	
	1 сем.	2 сем.	1 сем.	2 сем.
Загальна кількість годин	240	240	90	90год
Кількість кредитів ECTS	8	8	3	3
Кількість змістовних модулів	3	3	2	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	-	-	1
Форма контролю	залік	іспит	залік	іспит
Показники навчальної дисципліни для ВП«МАК»*				
Рік підготовки (курс)	1 курс		2 курс	
Семестр	1	2	3	4
Лекційні заняття	10 год	4 год	6 год	6 год
Практичні, семінарські заняття	4 год	4 год	2 год	4 год
Лабораторні заняття	-	-	-	-
Самостійна робота	226 год	232 год	82 год	80 год
Індивідуальні заняття	-	-	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для заочної форми навчання				
Показники навчальної дисципліни для ВСП «РК»*				
Рік підготовки (курс)	1 курс		2 курс	
Семестр	1	2	3	4
Лекційні заняття	10 год	4 год	6 год	6 год
Практичні, семінарські заняття	4 год	4 год	2 год	4 год
Лабораторні заняття	-	-	-	-
Самостійна робота	226 год	232 год	82 год	80 год
Індивідуальні заняття	-	-	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для заочної форми навчання				

*ВП НУБІП України «Мукачівський аграрний коледж»

* ВСП «Рівненський коледж НУБіП України»

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вироблення у студентів правового мислення, навиків з тлумачення відповідних норм законодавства, формування первинних практичних навиків із застосуванням у своїй майбутній роботі набутих знань.

Завдання: навчити студента засвоїти знання з теорії цивільного права у поєднанні з теоретичними та практичними питаннями реалізації цивільних прав, вивчення процесу розвитку правовідносин, способів захисту майнових і особистих немайнових прав, особливостей правового режиму майна. Вивчення системи чинного цивільного законодавства, а також правових проблем, що виникають при вирішенні цивільних спорів, визначення правового режиму майна суб'єктів цивільних правовідносин, ознайомлення із специфікою механізму цивільно-правового регулювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- поняття та предмет цивільного права;
- принципи цивільного права;
- основні проблеми, що викликаються конфліктами інтересів суб'єктів цивільних правовідносин;
- визначення основних категорій та понять, що містить курс цивільного права;
- як застосовувати теоретичні знання і приписи нормативно-правових актів у практичній діяльності.
-

уміти:

- володіти основними проблемами, що викликаються конфліктами інтересів суб'єктів цивільних та сімейних правовідносин;
- вирізняти особливості цивільних та сімейних правовідносин від інших видів правовідносин;
- орієнтуватися у чинному цивільному законодавстві;
- знати проблеми розвитку цивільного права у поєднанні з проблемами адміністративно-правового, цивільно-процесуального та господарсько-процесуального права на сучасному етапі.

Загальні компетенції:

1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

3. Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.
8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.
13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
15. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Фахові компетенції:

3. Знання стандартів правничої професії.
5. Знання Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, а також прецедентної практики Європейського суду з прав людини.
8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.
12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.
13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.
14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.
15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
16. Навички консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

3.Програма навчальної дисципліни «Цивільне право»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	ВП«МАК»* / ВСП «РК»*						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Цивільне право як самостійна галузь системи права							
Тема 1. Цивільне право як самостійна галузь системи права України		10	2	2	-	-	6
Тема 2. Цивільне право України як галузь юридичної науки і як навчальна дисципліна		8	2	-	-	-	6
Тема 3. Загальна характеристика цивільного права зарубіжних держав		8	-	-	-	-	8
Тема 4. Цивільне законодавство		8	-	-	-	-	8
Тема 5. Цивільні правовідносини		8	-	-	-	-	8
Тема 6. Захист цивільних прав		8	-	-	-	-	8
Тема 7. Цивільно-правова відповідальність		8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1		58	4	2	-	-	52
Змістовний модуль 2. Загальні положення про фізичну особу							
Тема 8. Загальні положення про фізичну особу як суб'єкта цивільного права		8	2	-	-	-	6
Тема 9. Фізична особа як підприємець		6	-	-	-	-	6
Тема 10. Опіка та піклування		6	-	-	-	-	6
Тема 11. Загальні положення про юридичну особу як суб'єкта цивільного права		6	2	-	-	-	6
Тема 12. Підприємницькі товариства		8	-	-	-	-	8
Тема 13. Держава Україна як суб'єкт цивільного права		8	-	-	-	-	8
Тема 14. Територіальні громади та Автономна Республіка Крим як суб'єкти цивільного права		8	-	-	-	-	8
Тема 15. Об'єкти цивільних прав		8	-	2	-	-	6
Тема 16. Цінні папери як специфічні об'єкти цивільних прав		6	-	-	-	-	6
Тема 17. Правочини		8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2		68	4	2	-	-	68
Змістовий модуль 3. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи							
Тема 18. Представництво		6	-	-	-	-	6
Тема 19. Строки в цивільному праві		6	-	-	-	-	6

Тема 20. Позовна давність		8	-	-	-	-	8
Тема 21. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи		8	2	-	-	-	6
Тема 22. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи		8	-	-	-	-	8
Тема 23. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття людини		8	-	-	-	-	8
Тема 24. Загальні положення про право власності		8	-	-	-	-	8
Тема 25. Порядок набуття права власності		8	-	-	-	-	8
Тема 26. Порядок припинення права власності		8	-	-	-	-	8
Тема 27. Право спільної власності		8	-	-	-	-	8
Тема 28. Захист права власності		8	-	-	-	-	8
Тема 29. Загальні положення про речові права на чуже майно		8	-	-	-	-	8
Тема 30. Право володіння і користування чужим майном		8	-	-	-	-	8
Тема 31. Право користування чужою земельною ділянкою		8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3		106	2	-	-	-	106
За 1 семестр		240	10	4	-	-	226
Змістовий модуль 4. Загальні положення, забезпечення виконання та припинення зобов'язання							
Тема 32. Загальні положення про зобов'язання		12	2	-	-	-	10
Тема 33. Виконання зобов'язання		12	-	-	-	-	12
Тема 34. Забезпечення виконання зобов'язання		12	-	2	-	-	10
Тема 35. Припинення зобов'язання		12	-	-	-	-	12
Тема 36. Відповідальність за порушення зобов'язання		12	-	-	-	-	12
Тема 37. Поняття, види та зміст договору		12	2	-	-	-	10
Тема 38. Укладення, зміна і розірвання договору		12	-	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 4		84	4	4	-	-	76
Змістовий модуль 5. Види договорів							
Тема 39. Договір купівлі-продажу		12	-	-	-	-	12
Тема 40. Договір міни (бартеру)		12	-	-	-	-	12
Тема 41. Договір поставки		12	-	-	-	-	12
Тема 42. Договір контрактації сільськогосподарської продукції		10	-	-	-	-	10
Тема 43. Договір про постачання енергоресурсів		10	-	-	-	-	10
Тема 44. Договір дарування		10	-	-	-	-	10
Тема 45. Договір ренти		10	-	-	-	-	10

Тема 46. Договір довічного утримання		10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 5		86	-	-	-	-	86
Змістовий модуль 6. Договори майнового найму, найму житла, лізингу, позижки та прокату							
Тема 47. Договір майнового найму (оренди)		10	-	-	-	-	10
Тема 48. Договір найму (оренди) нерухомого майна		10	-	-	-	-	10
Тема 49. Договір найму житла		10	-	-	-	-	10
Тема 50. Договір лізингу		10	-	-	-	-	10
Тема 51. Договір найму транспортного засобу		10	-	-	-	-	10
Тема 52. Договір позижки		10	-	-	-	-	10
Тема 53. Договір прокату		10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 6		70	-	-	-	-	70
За 2 семестр		240	4	4	-	-	232
Змістовий модуль 7. Договори підряду, про надання послуг, зберігання, страхування, доручення та комісії							
Тема 54. Договір підряду на проектні та пошукові роботи та виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт		6	2	-	-	-	4
Тема 55. Договір про надання послуг та договір перевезення		6	-	2	-	-	4
Тема 56. Договір про транспортне експедирування		6	-	-	-	-	6
Тема 57. Договір зберігання, страхування, доручення та комісії		6	-	-	-	-	6
Тема 58. Договір управління майном		6	-	-	-	-	6
Тема 59. Договір позики, кредиту, банківського вкладу та банківського рахунку		6	-	-	-	-	6
Тема 60. Договір факторингу		6	-	-	-	-	6
Тема 61. Договір про розпоряджання правами інтелектуальної власності		6	-	-	-	-	6
Тема 62. Договір комерційної концесії та договір про спільну діяльність		6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 7		54	2	2	-	-	50
Змістовий модуль 8. Загальні положення про не договірні зобов'язання. Публічна обіцянка винагороди конкурсу.							
Тема 63. Загальні положення про не договірні зобов'язання		6	2	-	-	-	4
Тема 64. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу		6	-	-	-	-	6
Тема 65. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу		6	-	-	-	-	6

Тема 66. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення		6	2	-	-	-	4
Тема 67. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи		6	-	-	-	-	6
Тема 68. Створення небезпеки життю, здоров'ю, майну фізичної особи або юридичної особи		6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 8		36	4	-	-	-	32
За 1 семестр		90	6	2	-	-	82
Змістовий модуль 9. Загальні положення про відшкодування шкоди							
Тема 69. Загальні положення про відшкодування шкоди		10	2	-	-	-	8
Тема 70. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником		8	-	2	-	-	6
Тема 71. Відшкодування шкоди, завданої державним органом влади або органом місцевого самоврядування		8	-	-	-	-	8
Тема 72. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів		8	-	-	-	-	8
Тема 73. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою або неповнолітньою особою		8	-	-	-	-	8
Тема 74. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій		8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 9		50	2	2	-	-	54
Змістовий модуль 10. Зобов'язання та відшкодування шкоди							
Тема 75. Зобов'язання із шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки		8	2	-	-	-	6
Тема 76. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю		8	-	2	-	-	6
Тема 77. Відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт та послуг		8	-	-	-	-	8
Тема 78. Відшкодування моральної шкоди		8	-	-	-	-	8
Тема 79. Зобов'язання із безпідставного набуття або збереження майна		8	2	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 10		40	4	2	-	-	34
За 2 семестр		90	6	4	-	-	80
Курсовий проект (робота) з Цивільного права							

Змістовний модуль 1.

Тема лекційного заняття 1. Цивільне право як самостійна галузь системи права України

Предмет цивільно-правового регулювання. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Учасники цивільних правовідносин. Основні функції та принципи цивільного права. Завдання та система цивільного права. Визначення поняття цивільного права як самостійної галузі права України. Цивільне право як юридична наука. Система цивільного права як навчальної дисципліни. Місце цивільного права в системі правових галузей. Актуальні проблеми подальшого розвитку цивільного права України.

Тема лекційного заняття 2. Цивільне право України як галузь юридичної науки і як навчальна дисципліна

Поняття та предмет науки цивільного права. Система науки цивільного права. Методи науки цивільного права. Співвідношення науки цивільного права та інших юридичних наук. Актуальні проблеми науки цивільного права. Поняття та основні завдання навчального курсу «Цивільне право України». Система навчального курсу «Цивільне право України». Загальний огляд навчальної літератури курсу «Цивільне право України».

Тема лекційного заняття 3. Загальна характеристика цивільного права зарубіжних держав

Історія формування та розвитку приватного цивільного права зарубіжних держав. Необхідність вивчення зарубіжного цивільного права. Основні завдання, предмет і система цивільного права постсоціалістичних країн. Континентальна, (романо-германська) система цивільного права. Цивільне право країн, які належать до системи загального права. Джерела цивільного права зарубіжних держав. Загальна характеристика основних інститутів цивільного права зарубіжних держав. Гармонізація цивільного права України з цивільним правом держав Європейського Союзу, Уніфікація цивільного права в умовах міжнародної інтеграції та глобалізації.

Тема лекційного заняття 4. Цивільне законодавство

Поняття цивільного законодавства України, Система актів цивільного законодавства України. Цивільний кодекс як основа цивільного законодавства України. Цивільно-правові закони України. Підзаконні цивільно-правові акти. Відомчі цивільно-правові акти. Цивільно-правові акти органів місцевого самоврядування. Постанови Пленуму Верховного Суду України щодо розгляду судами цивільних справ. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України щодо вирішення окремих цивільно-правових спорів. Дія цивільного законодавства в часі. Акти цивільного законодавства і договір. Звичай ділового обороту. Дія цивільного законодавства у просторі. Аналогії цивільного законодавства та аналогія цивільного права, Дія цивільного законодавства за колом учасників цивільних правовідносин. Цивільне законодавство та міжнародні договори України. Поняття, способи, види систематизацій та тлумачення цивільного законодавства.

Тема лекційного заняття 5. Цивільні правовідносини

Поняття цивільних правовідносин, їх соціальна та юридична сутність. Основні ознаки цивільних, правовідносин. Структурні елементи цивільних правовідносин, їх загальна характеристика.. Категорії суб'єктів цивільних правовідносин. Основні види об'єктів цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття суб'єктивного цивільного права та суб'єктивного цивільного обов'язку. Класифікація цивільних правовідносин. Цивільно-правові юридичні факти та їх класифікація. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

Тема лекційного заняття 6. Захист цивільних прав

Поняття і зміст суб'єктивного права та захист. Основні способи захисту цивільних прав

та інтересів судом. Захист цивільних прав державними органами та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусами. Самозахист цивільних прав та його межі. Необхідна оборона та крайня необхідність як засоби самозахисту цивільних страв, Момент виникнення та припинення права та захист цивільних прав. Відмова особи від здійснення права на захист цивільних прав (нездійснення).

Тема лекційного заняття 7. Цивільно-правова відповідальність

Поняття та значення цивільно-правової відповідальності як одного із видів юридичної відповідальності. Основні особливості цивільно-правової відповідальності. Підстави виникнення цивільно-правової відповідальності. Принципи та функції цивільно-правової відповідальності. Умови відповідальності та їх правова характеристика. Солідарна, часткова, субсидіарна відповідальність, основні правила їх застосування. Розмір цивільно-правової відповідальності. Відшкодування завданої шкоди. Цивільно-правові санкції. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Змістовний модуль 2.

Тема лекційного заняття 8. Загальні положення про фізичну особу як суб'єкта цивільного права

Поняття фізичної особи. Поняття та обсяг цивільної правоздатності фізичної особи. Ім'я фізичної особи та її місце проживання. Цивільна дієздатність фізичної особи, Обсяг цивільної дієздатності фізичної особи залежно від вікового критерію. Надання повної цивільної дієздатності. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, правові наслідки. Підстави та порядок поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною. Поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, яка була визнана недієздатною. Підстави та порядок визнання особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою. Акти цивільного стану.

Тема лекційного заняття 9. Фізична особа як підприємець

Поняття підприємництва та його основні види і форми. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності. Порядок та умови державної реєстрації фізичної особи як підприємця. Основні права та обмеження фізичної особи в галузі підприємництва. Ліцензування окремих видів підприємницької діяльності. Цивільно-правовий захист фізичної особи-підприємця. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця. Підстави та правові наслідки банкрутства фізичної особи-підприємця. Припинення підприємницької діяльності фізичною особою.

Тема лекційного заняття 10. Опіка та піклування

Поняття та основні завдання опіки і піклування. Правовий стан органів опіки та піклування. Категорії фізичних осіб, над якими встановлюється опіка та піклування. Встановлення опіки та піклування в судовому порядку та органами опіки і піклування. Порядок призначення опікуна або піклувальника. Права та обов'язки опікуни і піклувальника. Управління майном особи, над якою встановлено опіку. Здійснення опіки над майном. Звільнення опікуна та піклувальника. Припинення опіки і піклування.

Тема лекційного заняття 11. Загальні положення про юридичну особу як суб'єкта цивільного права

Поняття та ознаки юридичної особи. Основні види юридичних осіб. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Найменування та місцезнаходження юридичної особи. Порядок створення та державної реєстрації юридичної особи. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Управління товариством та установою. Припинення юридичної особи шляхом реорганізації та ліквідації. Задоволення

вимог кредиторів юридичної особи у разі ліквідації.

Тема лекційного заняття 12. Підприємницькі товариства

Поняття та види господарських товариств. Учасники господарського товариства. Майно господарського товариства. Права та обов'язки учасників господарського товариства. Поняття повного товариства. Управління та ведення справ повного товариства. Вихід, вибуття з повного товариства. Ліквідація повного товариства. Поняття командитного товариства. Учасники командитного товариства. Управління командитним товариством. Ліквідація командитного товариства. Поняття товариства з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства з обмеженою відповідальністю. Управління товариством з обмеженою відповідальністю. Ліквідація товариства з обмеженою відповідальністю. Поняття товариства з додатковою відповідальністю. Управління товариством з додатковою відповідальністю. Ліквідація товариства з додатковою відповідальністю. Поняття акціонерного товариства. Порядок створення акціонерного товариства. Загальні збори акціонерів. Виконавчий орган акціонерного товариства. Ліквідація акціонерного товариства. Поняття виробничого кооперативу. Управління виробничим кооперативом. Припинення виробничого кооперативу.

Тема лекційного заняття 13. Держава Україна як суб'єкт цивільного права

Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави. Правові форми участі держави у відносинах, які регулюються цивільним законодавством. Органи через які діє держава у цивільних відносинах. Представники держави, які беруть участь у цивільних відносинах.

Тема лекційного заняття 14. Територіальні громади та Автономна Республіка Крим як суб'єкти цивільного права

Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності Автономної Республіки Крим. Цивільна правосуб'єктність територіальних громад. Правові форми участі Автономної Республіки Крим у цивільних відносинах. Правові форми участі територіальних громад у цивільних відносинах. Органи через які діє Автономна Республіка Крим у цивільних відносинах. Представники Автономної Республіки Крим у цивільних відносинах. Органи, через які діють територіальні громади у цивільних відносинах. Представники територіальних громад, які беруть участь у цивільних відносинах.

Тема лекційного заняття 15. Об'єкти цивільних прав

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Обороздатність об'єктів цивільних прав. Поняття речі як об'єкту цивільних прав. Нерухомі та рухомі речі. Тварини. Речі подільні та неподільні. Речі, визначені за родовими або індивідуальними ознаками. Речі споживні та не споживні. Головна річ і приналежність. Складові частини речі. Продукція плоди та доходи. Підприємство як єдиний майновий комплекс. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних прав. Поняття нематеріальних благ як об'єктів цивільних прав. Результати інтелектуальної, творчої діяльності. Поняття інформації, її порядок використання. Захист права на інформацію. Особисті немайнові блага, які охороняються цивільним законодавством. Особисті немайнові блага фізичної особи. Немайнові блага юридичної особи.

Тема лекційного заняття 16. Цінні папери як специфічні об'єкти цивільних прав

Поняття цінного паперу. Основні види цінних паперів та їх правова характеристика. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери. Товаророзпорядчі цінні папери. Обов'язкові реквізити цінних паперів. Порядок передання прав за цінним папером. Виконання зобов'язання за цінним папером.

Тема лекційного заняття 17. Правочини

Поняття та види правочинів. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину. Презумпція правомірності правочину. Форма правочину. Правочини, які можуть вчинятися усно. Правочини, які належить вчиняти у письмовій формі. Нотаріальне

посвідчення правочину. Державна реєстрація правочину. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від угоди. Поняття недійсності правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Правові наслідки недійсності окремих частин угоди. Правові наслідки фіктивного та удаваного правочину. Момент недійсності правочину.

Змістовий модуль 3. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи

Тема лекційного заняття 18. Представництво

Поняття та підстави цивільного представництва. Суб'єктний склад правовідносин у представництвом. Правочини, які можуть вчинятися представником. Правові наслідки вчинення правочину представником. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень. Комерційне представництво. Представництво за законом та за довіреністю. Поняття, форма та види довіреності. Строк чинності довіреності. Підстави припинення представництва за довіреністю. Передоручення повноважень представника іншій особі.

Тема лекційного заняття 19. Строки в цивільному праві

Поняття цивільно-правового строку та терміну. Види строків та термінів у цивільному праві. Початок перебігу строку в цивільному праві. Правила закінчення перебігу строку. Порядок вчинення дій в останній день строку. Строки виникнення та здійснення цивільних прав. Строки виконання цивільних обов'язків. Строки захисту цивільних прав. Претензійні строки. Присікальні строки. Гарантійні строки набувальної давності.

Тема лекційного заняття 20. Позовна давність

Поняття та значення позовної давності. Загальна позовна давність. Спеціальна позовна давність. Зміна тривалості позовної давності. Порядок обчислення строку позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності. Позовна давність у разі заміни сторін у зобов'язанні. Зупинення перебігу строку позовної давності. Переривання перебігу строку позовної давності. Застосування позовної давності до додаткових вимог. Наслідки закінчення строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема лекційного заняття 21. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи

Поняття та види особистих немайнових прав. Зміст особистого немайнового права. Рівність особистих немайнових прав. Здійснення особистих немайнових прав. Обмеження у здійсненні особистих немайнових прав. Поняття захисту немайнових прав. Порядок поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права. Відшкодування завданих збитків та компенсація моральної шкоди.

Тема лекційного заняття 22. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

Загальна характеристика немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на життя та охорону здоров'я. Право на усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю. Права на свободу та особисту недоторканість. Право на сім'ю. Право на опіку та піклування. Право на безпечне життя і здоров'я. Право на безпечне довкілля.

Тема лекційного заняття 23. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття людини

Загальна характеристика немайнових прав, що забезпечують соціальне життя людини. Право на сім'ю. Право на повагу до честі та гідності. Право на індивідуальність та особисте життя. Право на інформацію. Право на місце проживання. Право на недоторканість житла. Право на вибір роду занять. Право на пересування. Право на свободу об'єднання. Право на мирні зібрання.

Тема лекційного заняття 24. Загальні положення про право власності

Поняття власності та права власності. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні. Зміст права власності. Здійснення права власності. Непорушність права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна. Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності.

Тема лекційного заняття 25. Порядок набуття права власності

Підстави набуття права власності. Набуття права власності юридичною публічною владою. Набуття права власності на майно добросовісним набувачем. Набуття права власності на новостворене майно. Набуття права власності на перероблену річ. Привласнення загальнодоступних дарів природи. Набуття права власності на безхазяйну річ. Набуття права власності рухому річ, від якої власник відмовився. Набуття права власності на знахідку. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину. Набуття права власності на скарб. Набувальна давність. Правовстановлюючі документи власника.

Тема лекційного заняття 26. Порядок припинення права власності

Підстави припинення права власності. Відчуження власником свого майна за правочином (договором). Відмова власника від права власності на майно. Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Припинення права власності внаслідок викупу земельної ділянки у зв'язку з суспільною необхідністю. Вкуп безгосподарно утримуваних пам'яток історії та культури. Реквізиція. Конфіскація. Націоналізація. Приватизація. Звернення стягнення на майно за зобов'язанням власника.

Тема лекційного заняття 27. Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Порядок визначення часток у праві спільної часткової власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Звернення стягнення на частку майна, що належить власнику у спільній частковій власності. Поділ майна, що перебуває у спільній частковій власності. Поняття та підстави виникнення права спільної сумісної власності. Здійснення права володіння, користування та розпорядження майном, що перебуває у спільній сумісній власності. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна на окремі частки власників та виділення частки окремого власника.

Тема лекційного заняття 28. Захист права власності

Поняття цивільно-правового захисту права власності. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Правила проведення розрахунків при витребуванні майна із чужого незаконного володіння. Основні речово-правові засоби захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Допоміжні речово-правові засоби захисту права власності. Позов про визнання права власності. Позов про виключення майна з опису (звільнення майна з-під арешту). Позов про захист прав співвласника у разі виділу, поділу та продажу спільного майна. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності. Основні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в договірних відносинах. Відшкодування збитків, заподіяних невиконанням або неналежним виконанням боржником договору. Вимога кредитора щодо виконання боржником зобов'язання в натурі. Вимога кредитора щодо сплати неустойки і виконання зобов'язання. Відмова кредитора від договору. Допоміжні зобов'язально-правові засоби захисту права власності в договірних відносинах. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності в недоговірних відносинах. Інші засоби захисту права власності.

Тема лекційного заняття 29. Загальні положення про речові права на чуже майно

Поняття речових прав на чуже майно. Види речових прав на чуже майно та їх характеристика. Підстави виникнення речових прав на чуже майно. Об'єкти речових прав, їх види. Суб'єкти речових прав та їх види. Підстави та порядок припинення речових прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно.

Тема лекційного заняття 30. Право володіння і користування чужим майном

Поняття права володіння чужим майном. Підстави виникнення права володіння. Підстави припинення права володіння. Обов'язок недобросовісного володільця повернути майно особі, яка має на нього право власності чи інше право. Поняття права користування чужим майном. Підстави встановлення сервітуту. Зміст сервітуту. Підстави припинення сервітуту.

Тема лекційного заняття 31. Право користування чужою земельною ділянкою

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки землекористувача. Підстави та порядок припинення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови. Права та обов'язки землекористувача. Припинення права користування земельною ділянкою для забудови.

Змістовий модуль 4. Загальні положення, забезпечення виконання та припинення зобов'язання

Тема лекційного заняття 32. Загальні положення про зобов'язання

Поняття зобов'язання та зобов'язального права. Види цивільно-правових зобов'язань. Загальна характеристика договірних та недоговірних зобов'язань. Підстави: виникнення, зміни та припинення зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Поняття та значення заміни осіб у зобов'язанні. Підстави заміни кредитора у зобов'язанні. Порядок заміни кредитора у зобов'язанні. Обсяг прав кредитора, що переходять до іншої особи. Зобов'язання, за якими заміна кредитора не допускається. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні. Заперечення боржника проти вимоги нового кредитора у зобов'язанні. Поняття заміни боржника у зобов'язанні. Зміст, форма та сторони договору про заміну боржника у зобов'язанні. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпеченому порукою або заставою.

Тема лекційного заняття 33. Виконання зобов'язання

Поняття та значення виконання зобов'язання. Загальні умови виконання зобов'язання. Недопустимість односторонньої відмови від зобов'язання. Виконання зобов'язання належними особами. Строк виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Способи виконання зобов'язання. Обсяг виконання зобов'язань. Валюта виконання грошового зобов'язання. Виконання альтернативного зобов'язання. Виконання зобов'язання, в якому беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників. Солідарна вимога кредиторів. Солідарний обов'язок боржників. Підтвердження виконання зобов'язання.

Тема лекційного заняття 34. Забезпечення виконання зобов'язання

Поняття та значення забезпечення виконання зобов'язання. Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання. Загальні умови забезпечення виконання зобов'язання. Зобов'язально-правові види забезпечення виконання зобов'язання. Неустойка. Форма та види неустойки. Порука. Підстави та порядок припинення поруки. Гарантія. Строк дії гарантії. Підстави і порядок припинення гарантії. Завдаток. Наслідки невиконання зобов'язання, забезпеченого завдатком. Речово-правові види забезпечення виконання зобов'язань. Поняття та види застави. Підстави виникнення застави. Форма та зміст договору застави. Підстави та порядок припинення застави. Право притримання. Обов'язки кредитора, який притримує майно. Задоволення вимог

за рахунок майна, яке притримує кредитор.

Тема лекційного заняття 35. Припинення зобов'язання

Поняття припинення зобов'язання. Загальна характеристика підстав припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання переданням відступного. Правила припинення зобов'язання зарахуванням. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Припинення зобов'язання прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання шляхом його виконання. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи.

Тема лекційного заняття 36. Відповідальність за порушення зобов'язання

Поняття та значення цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання. Поняття порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність боржника за дії інших осіб. Відповідальність і виконання зобов'язання в натурі. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання. Збитки і неустойка. Виконання зобов'язання за рахунок боржника.

Тема лекційного заняття 37. Поняття, види та зміст договору

Визначення поняття договору. Види цивільно-правових поговорів. Зміст договору. Суттєві умови договору. Типові умови договору. Строк та ціна договору. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення договору.

Тема лекційного заняття 38. Укладення, зміна і розірвання договору

Порядок укладення договору. Форма договору. Місце укладення договору. Момент укладення договору. Договір та акти державних органів. Вирішення переддоговірних спорів. Порядок укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Одностороннє розірвання договору. Пролонгація договору. Припинення чинності договору.

Змістовий модуль 5. Види договорів

Тема лекційного заняття 39. Договір купівлі-продажу

Поняття та предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Обов'язки продавця та покупця за договором купівлі-продажу. Ризик випадкового знищення або пошкодження товару. Кількість, асортимент, якість товару. Недоліки товару, за які несе відповідальність продавець. Комплектність, тара та упаковка товару. Ціна та порядок оплати товару. Оплата товарів, проданих у кредит. Оплата товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Договір роздрібною купівлі-продажу. Продаж товарів за зразками. Продаж товарів з використанням автоматів. Договір з умовою доставки товару покупцеві. Особливості укладання та виконання окремих видів договорів купівлі-продажу.

Тема лекційного заняття 40. Договір міни (бартеру)

Поняття та види договору міни (бартеру). Сторони та форма договору. Ціна договору та порядок проведення розрахунків між сторонами. Обмеження та заборони щодо застосування бартерних операцій в сучасних умовах. Обов'язки сторін за договором. Застосування правил договору купівлі-продажу до договору міни (бартеру). Особливості окремих видів договору міни (бартеру). Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Тема лекційного заняття 41. Договір поставки

Поняття та значення договору поставки. Сторони за договором поставки. Строк дії договору поставки. Порядок поставки та доставки товарів. Асортимент товарів за договором

поставки. Вибірка товарів. Тара та упаковка. Розрахунки за товари, що поставляються. Одностороння відмова від виконання договору поставки. Відповідальність сторін за порушення договору поставки.

Тема лекційного заняття 42. Договір про постачання сільськогосподарської продукції

Поняття договору на постачання сільськогосподарської продукції. Відмінність договору постачання сільгосппродукції від договору поставки та договору купівлі-продажу. Законодавство про договори на постачання сільгосппродукції. Закупівля сільгосппродукції для державних потреб. Сторони договору. Порядок укладання договору та його зміст. Предмет договору. Строки поставки продукції. Ціна договору. Місце постачання-приймання продукції за договором. Права та обов'язки сторін. Виконання та припинення договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Тема лекційного заняття 43. Договір про постачання енергоресурсів

Поняття та значення договору на постачання енергоресурсів. Сторони та зміст договору. Порядок укладання договору. Ціна договору та порядок розрахунків. Строки та терміни договору. Обов'язки постачальника та споживача за договором. Зміна та дострокове розірвання договору. Пролонгація та підстави припинення договору. Відповідальність сторін за порушення режиму постачання та споживання енергоресурсів.

Тема лекційного заняття 44. Договір дарування

Поняття та види договору дарування. Предмет договору дарування. Сторони та форма договору дарування. Договір дарування з обов'язком передати дарунок в майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Пожертва Відмова від договору дарування. Скасування договору дарування. Відповідальність сторін за договором дарування.

Тема лекційного заняття 45. Договір ренти

Поняття та види договору ренти. Форма договору. Сторони у договорі ренти. Порядок відчуження майна під виплату ренти. Забезпечення виплати ренти. Обтяження рентою нерухомого мідна Видати та розмір ренти. Строки сплати рентних платежів. Право платника на викуп ренти. Викупна ціна ренти. Ризик випадкового знищення предмета договору ренти. Підстави припинення договору ренти. Відповідальність сторін за порушення умов договору ренти.

Тема лекційного заняття 46. Договір довічного утримання

Поняття та види договору довічного утримання. Форма, сторони договору довічного утримання. Суттєві умови договору довічного утримання. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором. Забезпечення виконання сторонами договору довічного утримання. Припинення договору. Підстави та порядок розірвання договору довічного утримання за ініціативою однієї із сторін. правонаступництво сторін за договором довічного утримання. Відповідальність сторін за порушення умов договору довічного утримання.

Змістовий модуль 6. Договори майнового найму, найму житла, лізингу, позички та прокату

Тема лекційного заняття 47. Договір майнового найму (оренди)

Поняття та види договору майнового найму. Сторони, форма, строк чинності договору майнового найму. Порядок передачі майна наймачеві. Права третіх осіб на майно, яке передається за договором. правонаступництво при зміні власника на майно, яке передано за договором. Страхування предмета договору. Ризик випадкового знищення предмету договору. Поняття, сторони, форма та строк договору піднайму. Правові наслідки покращення чи погіршення майна за договором майнового найму. Здійснення поточного та капітального ремонту майна за договором. Розірвання договору майнового найму на вимогу наймодавця та на вимогу

наймача. Підстави та порядок припинення договору. Відповідальність сторін за договором майнового найму.

Тема лекційного заняття 48. Договір найму (оренди) нерухомого майна

Поняття та види договору оренди нерухомого майна. Форма та сторони договору. Порядок державної реєстрації договору найму нерухомого майна. Плата та форми розрахунків за договором. Суттєві умови договору найму нерухомого майна. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму нерухомого майна. Розірвання договору за ініціативою одна із сторін. Відповідальність сторін за договором найму нерухомого майна.

Тема лекційного заняття 49. Договір найму житла

Поняття та види договору найму житла. Сторони та форма договору найму житла. Предмет та строк договору найму житла. Правові наслідки зміни власника на житло, яке передано за договором найму. Обов'язки наймодавця та наймача за договором. Тимчасові мешканці. Порядок здійснення поточного та капітального ремонту житла за договором. Плата та форми розрахунків за договором. Поняття, форма, сторони та зміст договору піднайму житла. Заміна наймача у договорі найму житла. Розірвання договору на вимогу однієї із сторін. Відповідальність сторін за договором. Підстави припинення договору найму житла.

Тема лекційного заняття 50. Договір лізингу

Поняття та види договору лізингу. Сторони за договором лізингу. Об'єкт лізингу. Форма договору лізингу. Істотні умови договору. Зворотний та прямий лізинг. Фінансовий, оперативний лізинг. Порядок передачі майна лізингоодержувачеві за договором. Право власності на об'єкт лізингу. Реєстрація договору лізингу. Лізингові платежі та порядок їх сплати. Розірвання договору за ініціативою однієї із сторін. Припинення договору лізингу. Відповідальність сторін за порушення умов договору лізингу.

Тема лекційного заняття 51. Договір найму транспортного засобу

Поняття та види договору найму транспортних засобів. Предмет, сторони та форма договору найму транспортних засобів. Діяльність наймача транспортного засобу. Страхування предмета договору. Правові наслідки пошкодження, викрадення та розукрупнення транспортного засобу за договором. Правові наслідки заподіяння шкоди іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу за договором. Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, що його обслуговує. Дестрокове розірвання договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Тема лекційного заняття 52. Договір позички

Поняття та види договору позички. Форма та предмет договору. Сторони та строк договору. Істотні умови договору. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ у користування. Право позичкодавця на відчуження речі. Обов'язки користувача. Підстави та порядок розірвання договору позички. Підстави припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку договору позички.

Тема лекційного заняття 53. Договір прокату

Поняття та види договору прокату. Сторони, форма договору прокату. Предмет договору прокату. Плата за користування майном за договором. Дестрокове розірвання договору на вимогу однієї із сторін. Ризик випадкової загибелі майна, переданого за договором прокату. Підстави та порядок припинення договору прокату. Відповідальність сторін за договором прокату.

Змістовий модуль 7. Договори підряду, про надання послуг, зберігання, страхування, доручення та комісії

Тема лекційного заняття 54. Договір підряду на проектні та пошукові роботи та виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Поняття договору підряду та його основні види. Сторони договору: підрядник, генеральний підрядник, субпідрядник, замовник. Форма договору підряду. Порядок виконання підрядних робіт з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання підрядних робіт з матеріалу замовника. Ризик випадкового знищення майна, яке надано для виконання підрядних робіт за договором. Визначення кошторису за договором. Строки виконання підрядних робіт. Права підрядника та права замовника за договором. Обов'язки підрядника та обов'язки замовника. Порядок оплати виконаних робіт за договором підряду. Розрахунки між сторонами у разі знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи. Гарантія якості виконаних підрядних робіт. Позовна давність за позовами про неналежну якість роботи за договором підряду. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Підстави та порядок припинення договору підряду.

Роль та значення договорів на виконання проектних та пошукових робіт. Поняття та основні види договорів. Сторони та форма договору. Виконання робіт за договором. Порядок оплати виконаних робіт за договором. Здача та прийняття виконаних робіт. Права сторін за договором на результати виконаних робіт. Відповідальність сторін за порушення умов договору підряду на виконання проектних та пошукових робіт.

Роль та значення договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Поняття та основні види договору. Сторони та форма договору. Виконання робіт за договором. Порядок оплати виконаних робіт за договором. Здача, та прийняття виконаних робіт. Права сторін за договором на результати виконаних робіт. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Тема лекційного заняття 55. Договір про надання послуг та Договір перевезення

Поняття та види договору про надання послуг. Сторони та форма договору послуг. Зміст договору послуг. Виконання договору про надання послуг. Винагорода за договором про сплатне наданні послуг. Строк договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг. Відповідальність сторін за договором про надання послуг.

Поняття договору перевезення, його основні види. Договір перевезення пасажирів та багажу. Договір перевезення вантажу. Сторони та форма договору перевезення. Перевезення транспортом загального користування. Перевезення у прямому змішаному сполученні. Провізні плати. Страхування пасажирів, багажу та вантажів. Загальні засади відповідальності сторін зі договором. Пред'явлення претензій і вчинення позовів за договірними перевезеннями. Відповідальність перевізника за заподіяння смерті або ушкодження пасажирів.

Тема лекційного заняття 56. Договір про транспортне експедирування

Поняття договору транспортного експедирування та його види. Сторони та форма договору. Плата за договором. Порядок виконання договору. Документи та інша інформація, що надається кредиторів. Відмова від договору. Відповідальність сторін за договором транспортної експедиції.

Тема лекційного заняття 57. Договір зберігання, страхування, доручення та комісії

Поняття договору зберігання та його види. Відмінність договору зберігання від договору охорони. Сторони, форма та строк договору зберігання. Плата за зберігання. Користування річчю, переданою на зберігання. Зміна умов зберігання. Припинення зобов'язання зберігання на вимогу поклажодавця. Зберігання за законом. Відповідальність сторін за договором зберігання. Договір зберігання на товарному складі. Зберігання замінних речей з правом розпорядження ними. Складські документи. Подвійне складське свідоцтво. Просте складське свідоцтво. Зберігання речей у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання: речі в у камерах схову транспортних організацій. Зберігання речей у гардеробах. Зберігання речей у готелях. Зберігання речей, які є предметом спору (секвестр).

Соціально-економічна сутність страхування та його правове регулювання. Предмет договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Основні страхові поняття. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Обов'язки

страховика і страхувальника. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійснення страхової виплати. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування.

Поняття та види договору доручення. Строк договору доручення. Форма та сторони договору доручення. Предмет договору. Право повіреного на плату. Виконання доручення. Обов'язки та права сторін за договором доручення. Порядок та правові наслідки передоручення. Обов'язки спадкоємців сторін за договором доручення. Припинення договору доручення. Відповідальність сторін за порушення умов договору.

Правове регулювання комісійних правовідносин. Поняття та види договору комісії. Форма договору комісії. Сторони та зміст договору комісії. Право власності комітента. Комісійна плата. Відступ від вказівок комітента. Договір субкомісії, його форма, зміст та сторони. Порука комісіонера за виконання угоди третьою особою (делькредере). Звіт комісіонера. Припинення договору комісії. Відповідальність сторін за договором комісії.

Тема лекційного заняття 58. Договір управління майном

Поняття договору довірчого управління майном, його основні види. Сторони, форма та строк чинності договору. Істотні умови договору управління майном. Предмет договору управління майном. Звернення стягнення на майно, передане у довірче управління за боргами установника управління. Установник управління. Довірчий управитель. Особа, яка здобуває вигоди від майна, що передане у довірче управління. Права та обов'язки довірчого управителя. Передання в управління майна, що є предметом договору застави. Право управителя на плату. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

Тема лекційного заняття 59. Договір позики, кредиту, банківського вкладу та банківського рахунку

Поняття та види договору позики. Форма договору. Відсотки за договором позики. Обов'язок позичальника повернути позику. Правові наслідки порушення договору позичальником. Порядок оспорування договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання. Припинення договору позики.

Система нормативно-правових актів України у галузі кредитування. Поняття договору кредиту та його основні види. Комерційний кредит. Товарний кредит. Міжбанківський кредит. Кредитна операція, кредитна лінія, кредитний ризик, кредитоспроможність та платоспроможність. Сторони та форма договору кредиту. Відмова від надання або одержання кредиту. Зміст договору кредиту. Порядок укладення договору. Підстави припинення та пролонгації договору. Відповідальність сторін за порушення умов договору кредиту.

Поняття договору банківського вкладу та його види. Сторони та форма договору банківського вкладу. Процент на вклад, їх види, порядок нарахування та виплати. Внесення третіми особам коштів на рахунок вкладника. Ощадна книжка, ощадний (депозитний) сертифікат. Відповідальність сторін за порушення умов договору банківського вкладу.

Поняття договору банківського рахунку та його основні види. Сторони та форма договору банківського рахунку. Порядок відкриття банківського рахунку та укладання договору банківського рахунку. Операції за рахунком, які виконуються банківською установою. Банківська таємниця. Кредитування рахунку. Підстави та порядок списання коштів з рахунку. Відповідальність банку за затримку зарахування та безпідставне списання коштів з рахунку, арешт та призупинення операцій за рахунком. Підстави та порядок розірвання договору банківського рахунку.

Тема лекційного заняття 60. Договір факторингу

Поняття договору факторингу та його види. Сторони та форма договору факторингу. Предмет, строк чинності договору факторингу. Порядок укладення договору. Недійсність заборони відступлення вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання грошової вимоги боржником факторові. Наступне відступлення грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника. Відповідальність сторін за порушення умов

договору.

Тема лекційного заняття 61. Договір про розпорядження правами інтелектуальної власності

Поняття та види договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності та їх види. Сторони, формі та. строк ліцензійного договору. Суттєві умови ліцензійного договору. Типові ліцензійні договори на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договори на створення і на замовлення і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Відповідальність сторін за порушення умов ліцензійного договору.

Тема 62. Договір комерційної концесії та договір про спільну діяльність

Поняття та види договору комерційної концесії. Предмет договору. Сторона та форма договору. Договір комерційної субконцесії. Обов'язки право володільця та користувача. Особливі умови договору комерційної концесії. Порядок зміни умов договору. Підстави та порядок припинення договору. Збереження чинності договору комерційної концесії і разі заміни сторін. Правові наслідки припинення права, користування яким надано за договором комерційної концесії. Відповідальність сторін за договором.

Поняття договору про спільну діяльність та його види. Сторони та форма договору. Договір простого товариства. Порядок укладення договору простого товариства. Вклади учасників договору. Спільне майно товариства. Ведення спільних справ учасників договору. Спільні витрати та спільні збитки учасників договору. Порядок розподілу прибутку. Виділ частки учасника простого товариства. Відмова учасника від подальшої участі в договорі простого товариства та розірвання договору. Відповідальність учасника, щодо якого розірвано договір простого товариства. Відповідальність учасників за спільними зобов'язаннями.

Змістовний модуль 8. Загальні положення про не договірні зобов'язання. Публічна обіцянка винагороди конкурсу.

Тема лекційного заняття 63. Загальні положення про недоговірні зобов'язання

Поняття недоговірних зобов'язань. Склад недоговірних зобов'язальних правовідносин. Суб'єкти недоговірних зобов'язальних правовідносин. Об'єкти недоговірних зобов'язальних правовідносин. Зміст недоговірних зобов'язальних правовідносин. Основні ознаки недоговірних зобов'язальних правовідносин та їх відмінність від договірних правовідносин. Функції зобов'язань, які виникають із недоговірних правовідносин. Підстави виникнення недоговірних зобов'язань. Умови відповідальності за недоговірними зобов'язаннями. Підстави припинення недоговірних зобов'язань. Система цивільно-правового інституту недоговірних зобов'язань.

Тема лекційного заняття 64. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу

Поняття публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу та його основні види. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Зміст завдання, за виконання якого публічно обіцяється винагорода. Строк виконання завдання. Публічна обіцянка винагороди із визначенням її розміру та без визначення розміру. Зміна та скасування оголошення про публічну обіцянку винагороди. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди.

Тема лекційного заняття 65. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу

Поняття публічної обіцянки винагороди за результатами конкурсу. Право на оголошення конкурсу. Види цивільно-правового конкурсу. Організатори публічного конкурсу.

Виконавці конкурсних завдань. Об'єкти конкурсних правовідносин. Умови конкурсу. Основні етапи проведення конкурсу. Скасування або зміна умов оголошеного конкурсу. Порядок визначення переможців та виплата публічно обіцяної винагороди. Права переможця конкурсу. Захист прав та інтересів учасників конкурсних правовідносин.

Тема лекційного заняття 66. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення

Поняття вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Право на вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Права та обов'язки особи, яка розпочала дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Правила надання звіту про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Порядок відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Тема лекційного заняття 67. Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Особи, які мають право на здійснення заходів щодо рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Підстави виникнення зобов'язання, що виникає внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Порядок відшкодування витрат, понесених внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Розмір відшкодування витрат, понесених внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Тема лекційного заняття 68. Створення небезпеки життю, здоров'ю, майну фізичної особи або юридичної особи

Право на усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Правові наслідки не усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Порядок відшкодування шкоди, завданої внаслідок не усунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Визначення розміру шкоди, завданої не усуненням загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Змістовний модуль 9. Загальні положення про відшкодування шкоди

Тема лекційного заняття 69. Загальні положення про відшкодування шкоди

Поняття зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин, які виникають внаслідок завдання шкоди. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами. Право регресу до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілих і майнового становища фізичної особи, яка завдала шкоду. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою відповідальність.

Тема лекційного заняття 70. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником

Поняття відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану їхнім працівником. Підстави та умови відповідальності юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану її працівником. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди. Суб'єкти права на відшкодування шкоди. Об'єкти відшкодування шкоди. Порядок відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником.

Тема лекційного заняття 71. Відшкодування шкоди, завданої державним органом влади або органом місцевого самоврядування

Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері правотворчої діяльності.

Тема лекційного заняття 72. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів

Історія виникнення та становлення цивільно-правового інституту відповідальності за шкоду, завдану особі незаконними діями службових осіб органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Об'єкти відшкодування. Визначення розміру відшкодування. Порядок та способи відшкодування завданої шкоди.

Тема лекційного заняття 73. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою або неповнолітньою особою

Поняття відповідальності за шкоду, завдану малолітньою або неповнолітньою особою. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану малолітньою або неповнолітньою особою. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої малолітньою або неповнолітньою особою. Об'єкти відшкодування. Порядок та способи відшкодування шкоди.

Тема лекційного заняття 74. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій

Поняття відповідальності за шкоду, завдану недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої недієздатною, обмежено дієздатною особою або особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій. Об'єкти відшкодування. Порядок та способи відшкодування завданої шкоди.

Змістовний модуль 10. Зобов'язання та відшкодування

Тема лекційного заняття 75. Зобов'язання із шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки

Поняття та види джерел підвищеної небезпеки. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Об'єкти відшкодування. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки. Порядок та способи відшкодування завданої шкоди.

Тема лекційного заняття 76. Відшкодування шкоди, завданої ушкодженням здоров'я або смертю

Підстави та умови відповідальності за ушкодження здоров'я або причинення смерті. Порядок відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі під час виконання нею договірних зобов'язань. Визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи, яка працювала за трудовим договором. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого. Відшкодування витрат на поховання.

Порядок відшкодування шкоди. Підстави та порядок збільшення розміру відшкодування. Підстави та порядок зменшення розміру відшкодування шкоди.

Тема лекційного заняття 77. Відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт та послуг

Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану через недоліки товарів, робіт та послуг. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин із відшкодування шкоди, завданої через недоліки товарів, робіт та послуг. Об'єкти відшкодування. Строки відшкодування шкоди. Підстави зменшення та звільнення від відповідальності за шкоду, завдану через недоліки товарів, робіт та послуг.

Тема лекційного заняття 78. Відшкодування моральної шкоди

Визначення поняття моральної шкоди. Підстави та умови відповідальності за завдання моральної шкоди. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин із відшкодування моральної шкоди. Визначення розміру компенсації моральної шкоди. Порядок та способи відшкодування моральної шкоди.

Тема лекційного заняття 79. Зобов'язання із безпідставного набуття або збереження майна

Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави. Підстави виникнення зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави. Суб'єкти зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави. Порядок повернення безпідставно набутого або збереженого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат ні його утримання. Безпідставно набуто майно, що не підлягає поверненню.

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Цивільне право як самостійна галузь системи права України. Цивільне законодавство	2
4.	Об'єкти цивільних прав. Цінні папери та гроші як специфічні об'єкти цивільних прав	2
5.	Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи	2
6.	Забезпечення виконання зобов'язання	2
7.	Укладення, зміна і розірвання договору	2
8.	Договір про надання послуг та договір перевезення	2
9.	Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником	2
10.	Всього	14

Тести для самоконтролю студентів

1. – це «сукупність», «система», виставлених державою загальнообов’язкових правових норм (правил поведінки), виконання яких забезпечується державно-примусовими засобами.

2. В який термін повідомляється про рішення реєстрації або відмову в ній заявнику в письмовій формі.

1	10 днів
2	1 місяць
3	3 дні
4	в день подання всіх документів.

3. Які є функції цивільного права.

1	регулятивна
2	охоронна
3	політична
4	превентивна

4. Акти Кабінету Міністрів, які визначають права і обов’язки громадян, набирають чинності не раніше?

1	3 дня опублікування в офіційних виданнях
2	3 дня опублікування в друкованих виданнях
3	3 дня офіційного обнародування

5.- це здатність особи мати цивільні права та обов’язки.

6. Чи має право фізична особа використовувати псевдонім (вигадане ім’я) чи виступати анонімно (без імені)

1	так
2	ні

7. Повна дієздатність може бути надана фізичній особі у випадку досягнення

1	14 років з дозволу батьків (усиновлювачів) або піклувальників
2	16 років особі яка записана матір’ю або батьком дитини
3	16 років яка отримала паспорт
4.	15 років за рішенням суду
4	16 років якщо бажає займатись підприємницькою діяльністю
5.	16 років і яка працює за трудовим договором

8. це відповідна міра поведінки учасників правовідносин, встановлена і дозволена тією чи іншою правовою нормою.

9. Набуття прав та обов’язків під іменем іншої особи

1	не допускається
2	дозволяється в випадках передбачених законом
3	дозволяється на підставі рішення суду

10. Залежно від віку розрізняють такі види цивільної дієздатності. Зазначте відповідність.

1. повна	А. 18 років
2. неповна	Б. 14 до 18 років
3. часткова	В. до 14 років

11. Залежно від існуючих форм власності в Україні юридичні особи поділяються на:

1.	публічні
2.	приватні
3.	колективні
4.	кооперативні
5.	державні
6.	змішані

12. Чи зобов'язаний громадянин – підприємець відкривати банківський рахунок ?

1.	так
2.	ні

13. це спосіб захисту, який полягає у заміні одного правовідношення іншим, переростанні одного обов'язку в інший, покладенні на боржника нового обов'язку .

14. . Чи потрібний дозвіл для використання штампів?

1.	Так
2.	Ні
3.	За бажанням
4.	Так, в обов'язковому порядку

15. Акти Президента України загально нормативного характеру набувають чинності ?

1.	через 7 днів після їх опублікування
2.	через 14 днів після підписання
3.	в день їх офіційного обнародування
4.	через 10 днів їх офіційного обнародування

16. Чи є дійсним правочин, вчинений недієздатною фізичною особою, якщо він не схвалений опікуном?

1.	так
2.	ні
3.	так, якщо особа досягла повноліття.

17. Обсяг дієздатності залежить від двох факторів. Назвіть яких.

1	Імені людини та стану її здоров'я
2	Віку людини та сімейному стану
3	Віку людини та стану її здоров'я
4	Статі людини та віку

18. Якщо фізична особа, яка в наслідок хронічного, стійкого психічного розладу не здатна усвідомлювати значення своїх дій та (або) керувати ними, може бути визнана недієздатною.

1	За рішенням органу опіки та піклування
2	За рішенням дільничного лікаря
3	За рішенням суду
4	За рішення спеціальної комісії за місцем проживання даної особи.

19. Не допускається зайняття підприємницькою діяльністю наступ категорій громадян:

1	Депутатів
2	Посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування
3	Лікарів
4	нотаріусів
5	Посадових осіб органів прокуратури
6	Суду
7	Державної безпеки
8	внутрішніх справ
9	юридичних осіб
10	органів дер державної влади та управління, що здійснюють контроль за діяльністю підприємств.

20. Форма печатки є:

1	кругла
2	прямокутна
3	довільна

21. У який строк розглядається заява про реєстрацію юридичної особи від дня надходження документів?

1.	10 днів
2.	3 робочі дні
3.	7 днів
4.	1 місяць
5.	2 місяці
6.	3 місяці

22. Назвіть, що із зазначених визначень відноситься до припинення юридичної особи?

1.	Злиття
2.	Приєднання
3.	Поділ
4.	ліквідація

23. Юридична особа вважається ліквідованою

1.	з дня подання заяви
2.	З дня внесення до Єдиного державного реєстру запису про її припинення
3.	Через 10 робочих днів.

24. Чи має право філія і представництва права юридичної особи?

1.	Так має в обов'язковому порядку
2.	Має тільки філія
3.	Має тільки представництво
4.	Ні не має

25. До числа законних представників українське цивільне законодавство відносить:

1.	батьків
2.	усиновлювачів
3.	судді
4.	опікунів
5.	піклувальників
6.	слідчі
7.	прокурори

26.- це дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

27. це конкретні життєві обставини, з якими пов'язано настання правових наслідків.

28.це передача представником своїх повноважень іншій особі (заміснику) частково або в повному обсязі.

29. У якому випадку діяльність суб'єкта господарювання припиняється без правонаступництва

1	Банкрутства.
2	Реорганізація
3	Ліквідація

30. Державний реєстратор має право залишити без розгляду документи фізичної особи підприємця, якщо вони не відповідають вимогам :

1	Наказу
2	Закону
3	Розпорядження

Приклад тестового завдання на ЗАЛК

1. Хто несе ризик випадкового знищення чи пошкодження майна за загальним правилом, що встановлено Цивільним кодексом України?
(у бланку відповідей напишіть відповідь одним словом)

2.

1. підстава зупинення строку позовної давності	А. настання форс-мажорних обставин, визначених у договорі
2. підстава переривання строку позовної давності	В. зупинення дії відповідного закону
	С. подача позову до одного із співвласників спільної часткової власності
	Д. лист з проханням відстрочки платежу

3.

До ознак речових прав відносяться:	а) відносний характер б) наявність особливих способів захисту в) об'єктами є речі г) право слідування д) не переважне право кредиторів е) абсолютний характер є) оформлюють перехід речей ж) оформлюють приналежність речей
------------------------------------	--

(у бланку відповідей напишіть правильні варіанти)

4.

А. особисті немайнові права, спрямовані на індивідуалізацію особистості:	1. право на життя
В. Особисті немайнові права, спрямовані на забезпечення фізичної недоторканності особи	2. право на ділову репутацію
С. особисті немайнові права, спрямовані на недоторканність внутрішнього світу особистості	3. право на честь та гідність
	4. право на невтручання у приватне життя
	5. право на особисту таємницю
	6. право на вільний вибір проживання
	7. право на ім'я

(у бланку відповідей напишіть правильні варіанти)

5. До речових прав на чуже майно відносяться:

1	сервітут
2	право власності
3	емфітевзис
4	право володіння
5	суперфіцій
6	право розпорядження

(у бланку відповідей напишіть правильні варіанти)

6. До первісних способі набуття права власності відносяться:

1	виробництво
2	специфікація
3	володіння плодами
4.	приватизація
5	договір купівлі-продажу
6	договір позики
7	знахідка
8	реквізіція
9	бездоглядна домашня тварина

7. Строк починається з _____, якими визначено його початок.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

8.

А. право титульного володіння у суб'єктивному розумінні це -	1. можливість юридичного володіння річчю
В. Право користування в об'єктивному розумінні це -	2. можливість фактичного, законного володіння річчю
С. Право користування в суб'єктивному розумінні це -	3. правові норми, що встановлюють порядок вилучення корисних властивостей речей для задоволення потреб власника
Д. право розпорядження у об'єктивному розумінні це -	4. сукупність правових норм, за допомогою яких закріплюється можливість визначати юридичну чи фактичну долю речі
	5. закріплена нормами права можливість вилучення корисних властивостей речей для задоволення потреб власника

9.

Підставами виникнення права спільної власності є:	а) спадкування одного об'єкта кількома суб'єктами б) виділення частки у майні в) приватизація квартири членами сім'ї г) об'єднання майна для спільної мети
--	---

10. Цивільним кодексом України встановлена презумпція спільної _____ власності.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

11.

Нотаріальна форма довіреності необхідна у таких випадках:	а) якщо правочин, що має вчинити повірений вимагає нотаріальної форми б) довіреність видана к порядку передоручення в) довіреність видана в рамках договору г) довіреність видана в порядку передоручення на отримання аліментів, пенсії, заробітної плати
--	---

12. Довіреність є _____ правочином.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

13. Довіреність та її скасування підлягають _____.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

14. Довіреність, у якій не зазначено дата її посвідчення, є _____.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

15.

А. нікчемні правочини	1. ті, що укладені з перевищенням повноважень довіреності
В. недійсні правочини	2. ті в яких недотримана вимога про нотаріальну форму
	3. ті, що вчинені без дозволу органу опіки
	4. ті, що вчинені юридичною особою, без відповідної ліцензії
	5. ті, що вчинені під впливом обману, помилки

16.

До підстав цивільно-правової відповідальності відносяться:	а) протиправні діяння б) протиправне бездіяння в) збитки г) причинний зв'язок між протиправним діянням та збитками д) причинний зв'язок між протиправним без діянням та збитками е) причинний зв'язок між протиправними діяннями та виною є) причинний зв'язок між протиправним без діянням та виною ж) вина з) вина, за умови прямої вказівки у цивільному законодавстві
---	---

17. До первинних суб'єктів права інтелектуальної власності відносяться:

1	письменник
2	письменник та підприємство, де він працює
3	спадкоємці письменника
4.	держава (після смерті письменника)
5	художник

18. Охоронним документом для торгівельної марки є?

(у бланку відповідей напишіть відповідь одним словом)

19. Правовою підставою виникнення зобов'язання є:

(у бланку відповідей напишіть відповідь одним словом)

20. Строк чинності наведених майнових прав інтелектуальної власності відповідає:

1. на винахід	А. 10 років
2. на інтегральну мікросхему	В. 25 років
3. на породу тварин	С. 30 років

21. Витребування власником майна з чужого незаконного володіння називається?

(у бланку відповідей напишіть відповідь одним словом)

22. Що не може бути предметом виндикаційного позову до добросовісного набувача?

(у бланку відповідей напишіть два види речей)

23.

А. договірні зобов'язання	1. зобов'язання щодо передачі майна у власність або інші речові права;
В. не договірні зобов'язання	2. зобов'язання щодо виконання робіт;
	3. зобов'язання, що виникають із публічної обіцянки винагороди
	4. зобов'язання щодо спільної діяльності.
	5. зобов'язання, що виникають із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення;
	6. зобов'язання щодо надання послуг

24. Якщо строк (термін) виконання боржником обов'язку не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги, боржник повинен виконати такий обов'язок у _____ від дня пред'явлення вимоги, якщо обов'язок негайного виконання не впливає із договору або актів цивільного законодавства.

(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

25.

А. місце виконання зобов'язання про передавання нерухомого майна	1. за місцем здавання товару (майна) перевізникові;
Б. за зобов'язанням про передавання товару (майна), що виникає на підставі договору перевезення	2. за місцезнаходженням майна;
В. за грошовим зобов'язанням	3. за місцем проживання (місцезнаходженням) боржника.
Г. за іншим зобов'язанням	4. за місцем виникнення зобов'язання
	5. за місцем проживання кредитора, а якщо кредитором є юридична особа, - за її місцезнаходженням на момент виникнення зобов'язання

26. Зобов'язання із множинністю осіб поділяються на:

1	односторонні та двосторонні
2	часткові, солідарні та субсидіарні
3	альтернативні та факультативні
4.	основні та додаткові
5	активні, пасивні та змішані

27. Зобов'язання в якому кожен із кредиторів має право вимагати від усіх боржників або одного з них виконання зобов'язання в повному обсязі або в частині, називається:
(у бланку відповідей напишіть відповідь одним словом)

28. Виконання свого обов'язку однією із сторін, яке відповідно до договору обумовлене виконанням другою стороною свого обов'язку, є _____ зобов'язання.
(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

29. Цесія у зобов'язанні- це
(у бланку відповідей напишіть відповідь двома словами)

30. За грошовим зобов'язанням, якщо договором не передбачено інше, боржник має задовольнити вимоги за процентами та неустойкою у _____.
(у бланку відповідей впишіть пропущені слова)

ЗРАЗОК БІЛЕТУ НА ІСПИТ ТА КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ІСПИТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр» спеціальність 081 «Право»	Кафедри Цивільного та господарського права	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Цивільне право» (іспит)	Затверджую Завідувач кафедри _____ (підпис) Піддубний О.Ю. Протокол № 11 від «15» травня 2019 р.
Екзаменаційні питання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Підстави та способи захисту цивільних прав та інтересів: загальна характеристика			
2. Строки у цивільному праві. Строк позовної давності.			
Тесові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
1. Цивільні правовідносини, що закріплюють існуючий в суспільстві розподіл матеріальних благ та виражають статистику майнових відносин - це			
1	відносини товарообігу		
2	відносини власності		
3	загальнорегулятивні цивільні правовідносини		
4	особисті немайнові відносини		
2. Над якими особами може бути встановлено піклування?			
1	Над неповнолітніми особами, позбавленими батьківського піклування		
2	Над малолітніми особами, позбавленими батьківського піклування		
3	Над фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена		
4	Над недієздатними фізичними особами		
3. Ким встановлюється опіка над фізичною особою, у разі визнання її недієздатною?			
1	виключно судом		
2	органом опіки та піклування		
3	органом опіки та піклування або судом		
4	виконавчим комітетом відповідної ради		
4. В якому випадку суд може визнати фізичну особу безвісно відсутньою?			
1	Якщо протягом 3 років в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування		
2	Якщо протягом 1 року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування		
3	Якщо протягом 6 місяців в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування		
4	Якщо протягом 3 місяців в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування		
5. Цінні папери, що засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти - це			
1	пайові цінні папери		
2	похідні цінні папери		
3	боргові цінні папери		
4	товаророзпорядчі цінні папери		

6. Як співвідносяться наведені поняття?

А. цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та/або товарних ресурсів	1. емісійні цінні папери
В. цінні папери, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі (крім інвестиційних сертифікатів та сертифікатів ФОН), надають власнику право на участь в управлінні емітентом (крім сертифікатів ФОН) і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента (крім сертифікатів ФОН).	2. пайові цінні папери
С. цінні папери, що посвідчують однакові права їх власників у межах одного випуску стосовно особи, яка бере на себе відповідні зобов'язання	3. похідні цінні папери

7. Які з перелічених речей є вилученими з цивільного обігу?

1	Бойові отруйні речовини
2	Мисливська зброя
3	Ракетно-космічні комплекси
4	Пневматична зброя
5	Радіоактивні речовини

8. В усній формі можуть вчинятися правочини:

- А) які не підлягають нотаріальному посвідченню;
- Б) які повністю виконуються у момент їх вчинення;
- В) за домовленістю сторін.

9. Правочин це –

- А) передбачена нормативно-правовим актом дія особи, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків;
- Б) дія особи, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків;
- С) усна домовленість двох чи більше осіб про намір укласти договір.

10. Яким видам господарських товариств відповідають наведені визначення?

А. товариство, учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за його зобов'язаннями усім майном, що їм належить.	1. командитне товариство
Б. Командитним товариством є товариство, в якому разом з учасниками, які здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном (повними учасниками), є один чи кілька учасників (вкладників), які несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участі в діяльності товариства.	2. акціонерне товариство
С. товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.	3. повне товариство

Перелік питань для визначення рівня знань студентів

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Предмет, метод та функції цивільного права
2. Принципи, завдання та система цивільного права
3. Поняття та система цивільного законодавства
4. Дія цивільного законодавства у часі, в просторі та за колом осіб
5. Аналогія цивільного законодавства та аналогія цивільного права
6. Поняття, способи та види тлумачення цивільного законодавства
7. Поняття та склад цивільних правовідносин
8. Суб'єктивне цивільне право та суб'єктивний цивільний обов'язок
9. Учасники цивільних правовідносин
10. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин
11. Межі здійснення цивільних прав
12. Зловживання цивільним правом
13. Основні способи захисту цивільних прав та інтересів
14. Поняття, зміст та види цивільно-правової відповідальності
15. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності
16. Поняття та зміст цивільної правоздатності фізичної особи
17. Поняття та види цивільної дієздатності фізичної особи
18. Підстави та порядок обмеження дієздатності фізичної особи
19. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною
20. Підстави та порядок визнання особи безвісно відсутньою
21. Підстави та порядок оголошення фізичної особи померлою
22. Акти цивільного стану
23. Цивільно-правовий стан фізичної особи-підприємця
24. Поняття та основні завдання опіки і піклування
25. Поняття та основні ознаки юридичної особи
26. Основні види та організаційно-правові форми юридичних осіб
27. Порядок створення та державна реєстрація юридичної особи
28. Філії та представництва юридичної особи
29. Припинення юридичної особи
30. Поняття та види господарських товариств
31. Поняття та види кооперативів
32. Правові форми участі держави у цивільних відносинах
33. Поняття та види об'єктів цивільних прав
34. Речі як об'єкти цивільних прав, їх основні види
35. Поняття, види та форма правочинів
36. Вимоги щодо дійсності правочину та їх правова характеристика
37. Поняття недійсності правочину, їх види
38. Правові наслідки недійсності правочину
39. Поняття, підстави та види представництва
40. Поняття, форма, строк та види довіреності
41. Підстави припинення представництва та чинності довіреності
42. Поняття та види цивільно-правових строків
43. Поняття, значення та види позовної давності
44. Зупинення та переривання перебігу позовної давності
45. Вимоги, на які позовна давність не поширюється
46. Немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи
47. Немайнові права, що забезпечують соціальне життя людини
48. Поняття власності і права власності
49. Зміст права власності
50. Право власності Українського народу

51. Право приватної власності
52. Право державної власності
53. Право комунальної власності
54. Підстави набуття права власності
55. Набувальна давність
56. Правовстановлювальні документи власника
57. Підстави припинення права власності
58. Поняття та види праві спільної власності
59. Характеристика основних засобів захисту права власності.
60. Поняття та види речових прав на чуже майно
61. Підстави виникнення та припинення речових прав на чуже майно
62. Поняття зобов'язання та зобов'язального права
63. Види цивільно-правових зобов'язань, їх характеристика.
64. Підстави виникнення, зміни та припинення зобов'язання
65. Сторони та треті особи у зобов'язанні
66. Підстави та порядок заміни кредитора у зобов'язанні
67. Зміст, форма та сторони договору про заміну боржника у зобов'язанні
68. Загальні умови виконання зобов'язання
69. Солідарна вимога кредиторів у зобов'язанні
70. Солідарний обов'язок боржників у зобов'язанні
71. Зобов'язально-правові види забезпечення виконання зобов'язання
72. Речово-правові види забезпечення виконання зобов'язань
73. Припинення зобов'язання належним виконанням
74. Припинення зобов'язання переданням відступного
75. Правила припинення зобов'язання зарахуванням
76. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін
77. Припинення зобов'язання прощенням боргу
78. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі
79. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи
80. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи
81. Правові наслідки порушення зобов'язання
82. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання
83. Збитки і неустойка
84. Поняття та види цивільно-правових договорів
85. Суттєві та типові умови договору
86. Публічний договір, договір приєднання
87. Попередній договір, договір на користь третьої особи
88. Порядок укладення договору
89. Зміна або розірвання договору
90. Припинення чинності договору

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

100. Поняття, види, форма та зміст договору купівлі-продажу
101. Поняття, види, сторони та зміст договору поставки
102. Поняття, зміст договору контракції сільськогосподарської продукції
103. Поняття, види, форма та зміст договору міни (бартеру)
104. Поняття, види, форма та зміст договору дарування
105. Поняття, види, форма, сторона та зміст договору ренти
106. Поняття, форма, сторони та зміст договору довічного утримання
107. Поняття, види, форма та зміст договору майнового найму
108. Поняття, сторони, форма та зміст договору піднайму
109. Поняття, види, сторони та суттєві умови договору лізингу
110. Поняття, форма та зміст договору позички

111. Відмінність договору позички від договору майнового найму
112. Поняття, види, сторони та зміст договору підряду
113. Сторони та зміст договору генерального підряду
114. Поняття, сторони та зміст договору будівельного підряду
115. Поняття, види, форма та зміст договору про надання послуг
116. Поняття, сторони, форма та зміст договору перевезення
117. Поняття, сторони, форма та зміст договору зберігання
118. Характеристика основних видів договору зберігання
119. Поняття, види та форми страхування
120. Поняття, сторони та зміст договору страхування
121. Поняття, види, сторони та зміст договору доручення
122. Порядок та правові наслідки передоручення
123. Поняття, види, форма, сторони та зміст договору комісії
124. Сторони, форма та зміст договору субкомісії
125. Поняття, види, сторони та зміст договору управління майном
126. Поняття, види, форма та зміст договору позики
127. Відмінність договору позики від договору позички
128. Поняття та види договору кредиту
129. Сторони, форма та зміст договору кредиту
130. Поняття, види, сторони та зміст договору банківського вкладу
131. Поняття, види, сторони та зміст договору банківського рахунку
132. Поняття, види, сторони та зміст договору факторингу
133. Види договору про розпоряджання правами інтелектуальної власності
134. Зміст договору про розпоряджання правами інтелектуальної власності
135. Поняття, види, сторони та зміст договору комерційної концесії
136. Сторони та зміст договору комерційної субконцесії
137. Поняття, види, сторони та зміст договору про спільну діяльність
138. Сторони та зміст договору простого товариства
139. Поняття та види недоговірних зобов'язань
140. Суб'єкти недоговірних зобов'язальних правовідносин
141. Об'єкти недоговірних зобов'язальних правовідносин
142. Зміст недоговірних зобов'язальних правовідносин
143. Підстави та умови відповідальності за недоговірним зобов'язанням
144. Підстави припинення недоговірних зобов'язань
145. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу
146. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу
147. Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення
148. Зобов'язання, що виникає із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи
149. Зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди
150. Загальні підстави та умови відповідальності із завдання шкоди
151. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин із завдання шкоди
152. Відшкодування шкоди, завданої у стані необхідної оборони
153. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності
154. Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами
155. Право регресу до винної особи
156. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого
157. Відповідальність юридичної або фізичної особи за шкоду, завдану їхнім працівником
158. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування
159. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування
160. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану незаконними рішеннями, діями чи

бездіяльністю правоохоронних органів

161. Суб'єкти зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів

162. Об'єкти відшкодування шкоди, завданої незаконними діями правоохоронних органів

163. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану малолітньою або неповнолітньою особою

164. Відповідальність за шкоду, завдану обмежено дієздатною особою

165. Відповідальність за шкоду, завдану недієздатною фізичною особою

166. Відповідальність за шкоду, завдану особою, що не здатна розуміти значення своїх дій

167. Підстави та умови відповідальності за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки

168. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин із відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки

169. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки

170. Підстави та умови відповідальності за ушкодження здоров'я або причинення смерті

171. Відповідальність «а ушкодження здоров'я фізичної особи під час виконання нею договірних зобов'язань

172. Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітньої особи

173. Відшкодування шкоди, спричиненої смертю особи

174. Відшкодування витрат на лікування особи, що потерпіла від злочину

175. Підстави зміни розміру відшкодування за ушкодження здоров'я

176. Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану життю та здоров'ю особи внаслідок злочину

177. Підстави та умови відповідальності за завдання моральної шкоди

178. Суб'єкти зобов'язальних відносин із відшкодування моральної шкоди

179. Визначення розміру компенсації моральної шкоди

180. Порядок та способи відшкодування моральної шкоди

181. Поняття зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

182. Підстави виникнення зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави

183. Порядок повернення безпідставно набутого або збереженого майна

184. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання

185. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню

186. Поняття та види спадкування

187. Час та місце відкриття спадщини

188. Спадкоємці і спадкодавці

189. Підстави та порядок усунення від права на спадкування

190. Склад спадщини. Права та обов'язки, які не входять до складу спадщини

191. Заповідальний відказ

192. Право на обов'язкову частку у спадщині

193. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Секретний заповіт

194. Черги спадкоємців за законом

195. Дії, що засвідчують прийняття спадщини

196. Перехід права на прийняття спадщини

197. Відумерлість спадщини

198. Поділ та перерозподіл спадщини між спадкоємцями

199. Охорона спадкового майна

200. Порядок одержання свідоцтва про право на спадщину

8. Методи навчання

З метою забезпечення кращого засвоєння студентами поточного матеріалу передбачається під час проведення лекції максимально тісно пов'язувати матеріал з реальним життям, наповнювати його конкретним змістом, відображати в ньому всі активні зміни, які відбуваються в цивільному законодавстві.

При проведенні семінарських занять за всіма темами передбачено організовувати бесіди по окремих питаннях теми, що розглядається на занятті, порівнювати теоретичний матеріал з реальними подіями, що відбуваються в цивільному законодавстві. Для забезпечення більш глибокого вивчення дисципліни «Цивільне право» і сформування навичок у студентів щодо самостійного застосування набутих теоретичних знань та з метою активізації учбового процесу передбачається застосування методу активізації «робота в малих групах» при вивченні теми «Строки в цивільному праві». Студенти особисто в міні – групах, порівнюють переваги та недоліки різних методик.

Семінар – дискусія передбачено при вивченні теми «Загальні положення про право власності», на якому студенти обмінюються думками і поглядами щодо поняття власності та права власності, право власності в об'єктивному і суб'єктивному значенні, зміст права власності, здійснення права власності, непорушність права власності.

При вивченні теми «Договір купівлі-продажу» використовується метод презентації.

При виконанні індивідуальних завдань студенти отримують інформацію стосовно теми «Спадкування за заповітом та за законом». Передбачається, що студенти після виконання індивідуального завдання готують доповідь для публічного обговорення в аудиторії та проведення дискусії.

Під час викладення навчальної дисципліни «Цивільне право» застосовуються такі методи навчання як:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - *словесні методи*, що застосовується для ознайомлення студентів з матеріалами навчальної дисципліни у вигляді лекцій, розповідей-пояснень та бесід;
 - *практичні методи*, що застосовуються для закріплення знань студентів з навчальної дисципліни у вигляді написання рефератів;
2. Методи стимулювання, що застосовуються для зацікавленості студентів навчальною дисципліною.
3. Методи контролю, що застосовуються для визначення рівня знань студентів з навчальної дисципліни у вигляді проведення усних та письмових опитувань.

9. Форми контролю

За кредитно-модульною системою викладення навчальної дисципліни «Цивільне право» застосовуються такі основні види контролю знань:

- **поточний контроль** – систематично на різних навчальних заняттях впродовж семестру у формах:
 - усне опитування;
 - письмові контрольні експрес-роботи;
 - тестовий контроль;
- **модульний контроль** – двічі за сесію;
- **підсумковий контроль** – після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку та екзамену.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $K_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $Y_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $Y_{\text{дис}} = K_{\text{нр}} + K_{\text{ат}}$

Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації щодо виконання та захисту курсових робіт для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.060100 «Правознавство» денної та заочної форм навчання з дисципліни «Цивільне та сімейне право» // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 34с.
2. Методичні рекомендації та робоча програма виробничої практики студентів юридичного факультету спеціальності «Правознавство» з дисципліни «Цивільне та сімейне право» // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 21с.
3. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з дисципліни «Цивільне та сімейне право» (Загальна частина, модуль 1-2) для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.060100 «Правознавство» денної форм навчання // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 75с.
4. Методичні вказівки щодо виконання курсових робіт та підготовки до практичних занять в частині розробки мультимедійної презентації за обраною темою для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.060100 «Правознавство» денної та заочної форм навчання з дисципліни «Цивільне та сімейне право» // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 22с.
5. Робоча програма виробничої практики для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 6.060100 «Правознавство» денної форми навчання з дисципліни «Цивільне та сімейне право» та методичні вказівки її виконання // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. – 32с.
6. Теоретичні та практичні матеріали з дисципліни «Цивільне право» як однієї із шести базових юридичних (правових) дисциплін для студентів 4 курсу, що мають намір узяти участь у єдиному фаховому вступному випробуванні, що проходить з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення ЗНО. // К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2017. – 32с.

12. Рекомендована література

основна

1. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузецової, Р. А. Майданика. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – Кн. 1. – 976 с.
2. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузецової, Р. А. Майданика. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – Кн. 2. – 1176 с.
3. Цивільне право України: підручник. 2-евид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – 736 с.
4. Цивільне право України: Академічний курс: Підручн.: У 2-х т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге доп. і перероб. / К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 1. Загальна частина. – 696 с.
5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2-х т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2018. – Т. II. – 1088 с.
6. Спадкове право: Нотаріат. Адвокатура. Суд: Наук.-практ. посіб. / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, О. М. Клименко, С. Я. Грабовська та ін.; За заг. ред. С. Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2007. – 1216 с.
7. Ромовська З. В. Українське цивільне право: Загальна частина. Академічний курс. Підручник. – К.: Атіка, 2005. – 560 с.
8. Цивільне право України: Академічний курс: Підручн.: У 2-х т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге доп. і перероб. / К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2016. – Т. 2. Особлива частина. – 654 с.
9. Цивільно-процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2-х т. / За заг. ред. С. Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2016. – Т.1. – 912 с.
10. Апопій І. В. Сімейне право України: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 360 с.
11. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України [В 4 т.] / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань. – Т. 3. – К.: А.С.К.; Севастополь. Ін-т юрид. дослідж., 2005. – 928 с.
12. Кобзева Т. А. Сімейне право України : навчальний посібник / Т.А.Кобзева, В.С. Шапіро. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 90 с.

Нормативно-правові акти (допоміжна)

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Редакція від 18.04.2020).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (від 02.04.2020).
3. Сімейний кодекс України : Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (Редакція від 02.04.2020).

4. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (Редакція від 07.06.2020).
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n386> (Редакція від 02.04.2020).
6. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (Редакція від 23.05.2020).
7. Про заставу : Закон України від 02.10.1992 № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text> (Редакція від 13.02.2020).
8. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (Редакція від 01.02.2020).
9. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.11.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про обіг векселів : Закон України від 05.04.2001 № 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text> (Редакція від 13.02.2020).
11. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (Редакція від 28.04.2020).
12. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (Редакція від 29.05.2020).
13. Про концесії : Закон України від 16.07.1999 № 997-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-20#Text> (Редакція від 01.02.2020).
14. Про Міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24.02.1994 № 4002-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text> (Редакція від 15.12.2017).
15. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (Редакція від 20.10.2019).
16. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
17. Про третейські суди : Закон України 11.05.2004 № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15> (Редакція від 05.10.2016).
18. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (Редакція від 28.04.2020).
19. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (Редакція від 29.05.2020).

20. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (Редакція від 27.02.2020)
21. Про затвердження правил побутового обслуговування населення : постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 1994 р. № 313.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/313-94-%D0%BF> (Редакція від 17.01.2014)
22. Про затвердження інструкцій щодо надання окремих видів побутових послуг : наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27.08.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0803-00>
23. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text> (Редакція від 02.04.2020).
24. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності : Закон України від 03.10.2019 № 159-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-20#Text>
25. Про затвердження Порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції : постанова КМУ від 25 грудня 2015 р. № 1128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2015-%D0%BF#n9> (Редакція від 23.04.2020).

13. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – адреса доступу – <https://rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України - адреса доступу - <http://www.kmu.gov.ua>
3. Президент України – адреса доступу – <https://www.president.gov.ua/>
4. Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства – адреса доступу – <https://agro.me.gov.ua/ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України – адреса доступу – <https://mvs.gov.ua/>
6. Міністерство освіти і науки – адреса доступу – <https://mon.gov.ua/ua>
7. Міністерство фінансів України – адреса доступу – <https://mof.gov.ua/uk>
8. Міністерство юстиції України – адреса доступу – <https://minjust.gov.ua/>
9. Державна судова адміністрація України – адреса доступу – <https://dsa.court.gov.ua/dsa/>
10. Верховний суд України – адреса доступу – <https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/kontakts/>
11. Касаційний господарський суд – адреса доступу – https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_gosp/
12. Касаційний цивільний суд – адреса доступу – https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_cil/